

Foto: vanglateenistuse arhiiv

Väiksemates rühmades arutleti, kes on ohtlik kufjategija ja kuidas teda ühiskonda tagasi tuua

Ohtlike kurjategijate kohtlemise koostöövõrgustik

Pille Tunger, Tallinna vangla peaspetsialist

Tallinna vangla osaleb Euroopa Komisjoni toetuse saanud projektis „Ohtlike kurjategijate kohtlemise ja taasühiskonnastamise koostöövõrgustik“. Nagu nimetusest näha, on ettevõtmise eesmärk teha koostööd ohtlike vangide vabastamisega seotud probleemide asjus, võrrelda ja jagada eri riikide kogemusi ning luua üleeuroopaline võrgustik ja andmebaas, mille abil levitada parimat praktikat ning korraldada järelevalvet ja taasühiskonnastamist.

Projekti peakoordinaator on Saksamaa Mecklenburg-Vorpommerni liidumaa justiitsministeerium ning lisaks Tallinna vanglale, keda esindavad eri töövaldkondade ametnikud, osalevad ettevõtmises Iirimaa, Soome ja Saksamaa justiitsasutuste ning Saksamaa Greifswaldi ülikooli esindajad.

1. novembril 2012 alanud ja kokku kaks aastat kestev projekt on jagatud viieks etapiks, mille jooksul kujundatakse ühine arusaam ja mõistekasutus ohtlike kurjategijate juhtumikorraldustöö vallas, võrreldakse ohtlike kurjategijate kohtlemissüsteeme ja mudeleid, partnerriikide programme ja sekkumisvõimalusi ning luuakse ühised standardid ja mudelid, mille abil korraldada vangla ja ühiskonna koostööd ohtlike kurjategijate taasühiskonnastamisel.

Projekti raames korraldatakse seminare ja kohtumisi eri riikides. Esimese seminari, mis toimus tänavu 14. ja 15. märtsil Tallinnas, korraldas Tallinna vangla. Selle eesmärk oli ühtlustada ohtlike kurjategijatega tehtavas töös kasutatavaid mõisteid ja termineid.

Projekti osalisriikide esindajad tutvustasid oma kodumaal toimivat kurjategijate kohtlemise süsteemi ja praktikat ning seda, kuidas teevad koostööd kurjategijate taasühiskonnastamise protsessiga seotud justiitsasutused ja teenusepartnerid, näiteks vabaihendused, tervishoiuasutused, omavalitsused.

Ettekannetes, rühmatöodes ja vestlusringides keskenduti peamiselt kurjategijate ohtlikkuse, riskihindamise ja juhtumikorralduse defineerimisele. Aruteludes toodi esile ka eri teenuseosutajate infovahetuse ja koostöö tähtsus.

Kahepäevase seminari lõpuks jõuti ühisele seisukohale, et ohtliku kurjategija all mõistetakse eelkõige isikut, kes võib suure tõenäosusega panna toime kuriteo, millel on ohvrile väga rasked füüsilised või psüühilised tagajärjed.

Tallinna seminari põhjal valmib ka projekti esimene aruanne „Ühine mõistekasutus töös ohtlike kurjategijatega“.

Soomes hukkus vanglapõlengus kinnipeetav

6. jaanuari õhtul andis Turu vangla psühhiaatriaosakonnas häiret automaatne tulekahjuhäiresüsteem. Psühhiaatriaosa-kond asub vangla territooriumil eraldi hoones. Osakonna sanitarid nägid, et esimese korruse kambri, kus paikneb kolmekümmendates eluaastates meesvang, tuleb suitsu. Nad püüdsid kambriust avada, et kinnipeetav evakueerida, kuid ukse elektrooniline lukk ei avanenud. Arvatavalt oli kambri uks suure kuumuse tõttu liikunud ja luku keel kinni kiilunud. Sanitarid avasid ukse toiduluugi, kuid sealt paikskus koridori paksu musta suitsu ja luuk tuli sulgeda. Kambri ukse ja piida vahelisest kitsast avast hakkasid lisaks suitsule välja pressima leegid. Sanitarid evakueerisid lähedal asuvate kambrite vangid ohutusse kohta. Selleks ajaks oli kogu sektsiooni suitsu täis. Vanglaametnikud jõudsid sündmuskohale umbes kahe minutiga. Põlengusuits oli siis jõudnud ka hoone teisele korrusele, mille kinnipeetavad samuti evakueeriti. Tulekahju asukohaks olnud kambri ukse suutis oma eritehnikaga avada alles kohale saabunud päästeteenistus, kes põlengu kustutas. Kambri paiknenud vang leiti tualettruumist surnuna. Teisi kannatanuid tulekahjus ei olnud. Kustutus- ja päästetööd tegi vanglas kolm päästemeeskonda.

Esialgsete uurimistulemuste kohaselt oli vang pannud kambri ukse vastu madratsi ja vineertooli ning süüdanud need paberi abil. Soome vanglates tohivad vangid kambri

Eelmine kannatanutega põleng toimus Soome vanglas 2012. aasta detsembris, kui Vantaa vanglas sai kambri põlengus vigastusi kaks kinnipeetavat.

suitsetada ning seetõttu võisid süütamisvahendid seal olla. Kui Soome uuematest vanglatest on näiteks Mikkeli vangla uutes eluosakondades ja Kuopio vangla kambrites sprinklersüsteem, siis Turus seda ei ole.

Põhjuseid, miks ei õnnestunud ust avada, veel uuritakse. Turu vangla ukseid vastavad nõuetele ning need olid kontrollitud. Tegemist on tulekindlate ustega, mis peavad tulekahjus vähemalt 15 minutit vastu pidama. Lisaks uuritakse, kas kinnipeetav kattis või rikkus enne tulekahju süütamist kambri oleva anduri, mistõttu võis häiresignaali käivitumine viibida.

Tulekahjusid toimub Soome vanglates üldiselt siiski vähe (keskmiselt 0,4 tulekahju vangla kohta aastas).